

**ПЕДАГОГИЧЕСКИ
ФУНДАЦИЯ**

РЕЦЕНЗИИ

РЕЦЕНЗИЯ

на

“КРИТИЧЕСКО МИСЛЕНЕ (ПРОФЕСИОНАЛНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ ТРЕНИНГ ЗА ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИ)”

**Антония Кръстева,
Университетско издателство “Св. св. Кирил и Методий”,
2012 г.**

Вихрен Бузов

Присъединяването на България към Европейското пространство се свързва с основните изграждащи блокове на Болонския пакет за реформи във висшето образование. В образователната система в съвременните условия се актуализира проблемът за ориентиране на учебния процес към усъвършенстване на уменията за критическо мислене у студентите-педагози. Този нов методологически подход е в центъра на променения образователен модел, който измества фокуса на вниманието от преподавателя към потребностите и отношенията на обучаващите студенти.

Учебното помагало на Антония Кръстева “Критическо мислене. Професионално-педагогически тренинг за обучение на студенти” се отличава с подчертан научен принос за създаване на образователна среда, усъвършенстваща уменията за критическо мислене у студентите. Под-

готовката на бъдещите учители – педагози се синхронизира с изменящата се образователна дейност, която подпомага личностното самоорганизиране и самоусъвършенстване.

А. Кръстева, чрез учебното помагало, убедително ни разкрива последователната зависимост при систематизиране на научната информация за характеризирание същността на критическото мислене и при очертаване на измеренията за реализиране на познавателния процес по посока – активно учене и усъвършенстване на уменията за критическо мислене у студентите – педагози.

Учебното помагало е с теоретико-емпиричен характер и съдържа пет основни глави.

Първа глава е посветена на “Тенденции в системата на висшето педагогическо образование в България за развиване на критическо мислене”. Тук удачно авторката описва водещите детерминанти в педагогически ориентираното университетско образование за стимулиране на критическото мислене, за доразгръщане и доизграждане на ценностни нагласи и ориентири на личността на студента.

Във втора глава се прави исторически преглед на идеята за критическото мислене, обхващащ философското познание от Античността и се стига до наши дни. Фундаменталната роля на научното познание се изразява във всичките представени от авторката универсални идеи, концепции, течения, школи, които по свой индивидуален начин допринасят за систематизиране методологията на критическото мислене.

В трета глава ясно се разкриват “Измеренията на критическото мислене”. А. Кръстева е напълно запозната със съвременните постижения в научната специалност и в конкретната област на изследванията върху критическото мислене. Това се потвърждава и от критическите прегледи на становища, които тя прави в подкрепа на своите тези. Според авторката, когато се говори за критическо мислене и развиване на личността, трябва да се има предвид нейното единство в градивните единици и структурните компоненти, изграждащи личностната индивидуалност.

Четвърта глава описва “Професионално-педагогически тренинг за усъвършенстване на уменията за критическо мислене у студентите”. Доц. д-р Антония Кръстева открива в работите и в евристичните идеи на философи като Б. Ръсел и К. Попър, психолози, педагози, достатъчно

сериозен подтик за теоретичното конструиране на предложения от нея тренинг за обучение. В това отношение особено полезен е сър К. Попър, който поставя критичността в самото съдържание на неговата теория на познавателната рационалност. Познанието се развива чрез издигане на хипотези и решителни опити за тяхното опровергаване чрез критически проверки.

Наличието на двата модула, заложи в концепцията на тренинга, а именно: Модул I: Решаване на проблемни ситуации и Модул II: Карл Попър дебат, разкриват резултатността на интерактивната технология на обучение, изграждаща качествена професионална подготовка на студентите, където техните личностни перцепции, когниции и действия са детерминирани от ситуационните фактори и изисквания на образователната университетска среда.

Съвсем логически пета глава очертава ефективността на учебната програма в тренинга. Проличава завидното умение на авторката да организира и обобщава емпирично изследване.

Богатият набор от онагледените графични методи и задълбочените изводи и обобщения от изследването, подчертават научния принос на А. Кръстева. Научноизследователската дейност в учебното помагало разкрива интегративните взаимодействия на съвременното висше педагогическо образование, в което основната идея на тренинга е извеждането на личността на студента като творец и изобретател.

Интересно е решението на авторката да ни предложи в Приложенията примерни теми за дебатиране и тези за обсъждане, които в съдържателно отношение говорят за нейната ценностна нагласа, ориентация и одухотвореност.

Несъмнено учебното помагало на Антония Кръстева има своите достойнства, които се изразяват в следните направления:

1. Изборът на разглеждания проблем се отличава с актуалност и значимост. Той е мотивиран въз основа на осмислени лични позиции за анализиране и концептуализиране на критическото мислене.

Като особено важен приносен момент бих посочил и настояването на отчитането и развитието на уникалността на личността, на индивидуалностите и критичността в мисленето, които имат ключово значение за формирането на умения у младата личност за себerealизация и самоопределяне. Подобен тип евристично обучение не може да се реализира

без отчитане на социалната същност на образованието и неговата обвързаност с базисни хуманитарни и културни ценности на обществото, която връзка е успешно развита в труда.

2. Промяната на приоритетите във висшето педагогическо образование и новият тип ценностна насоченост на неговото структуриране в университетска среда като цяло налага очертаването на нови равнища в отношенията в изследване на уменията за критическо мислене у студентите. В тази връзка в помагалото проличава едно по-различно смислово проникване в по-широк кръг на взаимодействие при обучението на студентите – педагози. То е свързано с усъвършенстване на техните умения за критическо мислене и постигане на по-висока степен на метавалидизация при формирането им в учебния процес.

3. Сполучлив е подборът на дебатирещите теми за активизиране на субективните ресурси в учебната програма на тренинга, чрез целенасочени изменения в съдържанието и структурирането на обучителните модули.

В основата на изразените авторски позиции стои убеждението, че съвременното висше педагогическо образование се определя преди всичко като дух, морална атмосфера и климат на студента, на който се признава правото на саморазвиваща се личност. Образователната ни система все повече се обръща към потребностите на личността с оглед подготовката на младото поколение като активни и самостоятелни граждани на една нова цивилизация, на един глобализиран свят, основан на демократични ценности. В този смисъл ще обобща с думите на авторката: “Учебното помагало е предназначено за всички желаещи да променят своя стил на мислене и поведение”.